

SA BUKA KINABO TE ZEREMAEA Sa Vinabakala

Sa Buka hie si na vivineidi rina kinaleana sapu kamo koasa vasileana nomana pa Zerusalemameke koari tiena totošo ta rapata si asa koari pa Babiloni pa vuaheni lima gogoto vesu navulu zuapa sipu lopu ele podo se Zisu Karisito. La sa geto minate pa Babiloni meke huara ia meke sulu pania sa vasileana nomana. Kabokabo ia meke vari padapada nia Zeremaea sa tinolava meke kinoa arilaena pukerane koasa tinasuna meke tinasigiti kamahire. Ba sa Kinabo te Zeremaea si na hinelahelae tugo. Va tabea sa sapu ele zama nia tu Tamasa bisa sapu kote huara pania Sa sa butubutu meke va kilasi sari tiena koa gua koari na kinaleadi sapu taveti rini meke sapu korodia va tabei sari Nana vina balau. Na hodahodaki sari pa Izireli sapu kote boka gua tu asa sa Tamasa, sapu ari tie karovodi si tavetavete ni e Tamasa pude va gorevura ia sa Nana zinama, meke vata dogoro nia sa Nana binugoro. Kamahire si loketoŋa sa butubutu baŋara, lopu koa sa binaŋara meke sa habo-habotuana baŋara. Sa vina tatara te Tamasa koe Devita sapu kote turu hola ninae rane sa tuti binaŋara tanisa (2 Samuela 7:16) si lopu koa kamahire. Gua ba la sa Kinabo te Zeremaea meke zamai sari pude va manoto puleni koasa dia tinolava pukerane babe doŋo vata kenua la ia sa vugo repere totošo kote leana pule sa kinoa.

Be vea toleṅe gua sa tinasigiti ba mani va nonoga ia sapu sa tataru nabuna te Zihova si loke vina betona, ba sapu vaqura sa tataru nabuna Tanisa doduru munumunu. Gua ke kote aḡa mo si asa. Na vegua ke kaḡu nominomi tu sa tie pana tava kilasa si asa koari nana sinea? gua si asa. Pa doduru vuaheni si hoke kerani rini sari na kinera hire koari na rane nomadi pa totoṣo hoke madi si arini pa ginanigani, meke balabala pule la i rini sari na tinasuna gua sapu ta evaṅa pa Izireli pa totoṣo arini.

Sari Nati Pinaḡapaḡahana sa Buka

Tinalotaṅa te Zerusalema. Hinia 1:1-22

Vina kilasana Zerusalema. Hinia 2:1-22

Linipulipu meke rinaṅerane. Hinia 3:1-66

Ta huara sa popoa Zerusalema. Hinia 4:1-22

Sa vinaravara tinepa tinokae. Hinia 5:1-22

Sa Tinalotaṅa te Zerusalema

¹ Kei, ivulu sa popoa Zerusalema,
sapu hoke siṅi ia na tie!

Namu gua tugo na naboko si asa,
sapu tatasana arilaena koari na butubutu
baṅara!

Sa kalaho koari na vasileana nomadi
si na pinausu mo kamahire.

² Pana boni si kabo sisigiti si asa,
sari kolomatana si koa mo pa paparana.

Koari doduru nana babaere
lopu keke si koa pude va manotia.

Qoraḡora nia ri doduru nana baere si asa;
ura na kana ia tu rini kamahire.

³ Pa tinasigiti meke tinavete mamata,
vasina si ta raovo la se Ziuda.
La koa turani sa sari butubutu karovodi;
loke nana vasina pude magogoso.
La kamoari doduru pu kana ia
na ta pusi ke lopu boka siba.

⁴ Sari sirana la pa Zaione si guari tie talotaniadi,
ura loke tie si mae koari nana rane inevana
hopedi.
Doduru nana sasada nuquru si ivulu,
talotana sari na hiamana,
kabo sari na vineki,
meke Zaione si kulusu.

⁵ Sarini pu kukiti nia si ta evanae na nana
palabatu;
na bokabokadi sari nana kana.
E Zihova mo va kilasia si asa
koa gua koari soku sineana tanisa.
Sari nana koburu si ta raovo taloa,
la pinausu koari pa popoa seu.

⁶ Taloa beto sari tinolava
tanisa vasileana pa Zaione.
Sari tuna koreo sa banara si guana kurukuru dia
sapu lopu dogoro duduli;
pa inoviana si govete si arini
koari na tie pu hukue ni.

⁷ Koari nana rane tinalotana meke tinasigiti
si balabala pulei Zerusalemama sari doduru
nana tinagotago sapu tagoi sa pukerane.
Kamahire si pa limadia ri nana kana si asa,

loke tie si koa pude toka nia.
Doño la ia ri nana kana
meke hegere nia sa nana hinoqa na
tinahuara.

⁸ Ele noma hola sa sinea te Zerusalem
meke boni si asa koari nana sinea.
Kamahire kilu ia ri doduru pu hoke va lavatia,
ura ele dogoria rini dodohona;
asa telena ba kurekure
ke tomea sa sa isumatana.

⁹ Sari nana sinea si guana boni sapu napiti pa
nana poko;
sapu vugo repere si lopu balabala ia sa.
Sa hinoqa tanisa si kaleana hola,
meke loke tie si koa pude va manotia.
Zama se Zerusalem, “Kei Zihova, doño mae ia
sa qua tinasigiti,
ura ele va kilasau sa qua kana.”

¹⁰ Sari limana sa nana kana si saputu vagi
sari doduru nana tinagotago;
dogori sa sari butubutu huporodi
sapu nuquru pa nana Zelepade hopena,
sarini pu hukati Agoi
pude somana pa Mua vinarigara hopena.

¹¹ Doduru nana tinoni si kabokaboi
meke hata bereti;
vari hobeni ginani rini sari dia tinagotago pude
toa dia.
Ke zama se Zerusalem, “Kei Zihova, doño mae.
Mamu balabala au,

ura ta etulu si rau.”

12 “Vegua, loke ginuguana koa gamu sia, doduru gamu pu ene hola?

Doño vari likohae, mamu dogoria.

Vea, koa dia kaiqa vina kilasa sapu gugua taqarau,

sapu ta raza nia rau,

sapu e Zihova va kamo nau,

koasa rane sapu ta ñaziri si Asa?

13 Panaulu tu garunu gore mae gunia Sa sa nika; pa susuriqu garunu nuquru la nia Sa.

Ivara nama nia vaqara Sa sari nenequ meke va taliri pule au Sa.

Doloviviriqu meke veko pani au Sa, mabubulu doduruna sa rane.

14 Sari na qua sinea si ta pusi varigara meke mamata guana ioki;

pa Limana Sa ta tigisi varigara.

Mae hake si arini pa ruaqu

meke vagi pania e Zihova sa qua ñinirañira.

Vala nau Sa koa rini pu ñinira hola nau si arau.

15 Kilui e Zihova

sari doduru qua varane;

tioko va mae ia Sa si keke qeto minate pude mae raza au

pude va matei sari qua tie vaqura.

Pa Nana munamunalana vaeni si neti munalia Sa

sa popoa Zerusalema sapu tataru hola nia Sa.

- 16 Gua asa ke kabo si rau
meke titisi sa kolomata pa mataqu.
Loke tie si koa tata pude va manoto au,
loke tie pude va ñinira pule ia sa maqo-
maqoqu.
Sari qua koburu si doloviviri
sina sa kana si ñinira hola.”
- 17 Qaqama vurani Zaione sari limana,
ba loke tie si koa pude va manotia;
na ele tozia e Zihova koe Zekopi
sapu sari nana baere mo kote kana ia si asa;
na Zeruselema si ele ta evanae
keke tiniona bonina koari nana kana.
- 18 Zama se Zeruselema, “Se Zihova si tonotona,
ba arau mo sekei sari Nana tinarae.
Avoso mae, gamu doduru tinoni;
dono mae koari qua tinasigiti.
Sari qua koreo vaqura meke vineki vaqura
si ele ta raovo taloa.
- 19 Tioko la i rau sari butubutu pu tavete ni
vinariva egoi rau
ba qoraqora nau rini.
Sari qua hiama meke qua koimata
si mate pa korapa vasileana nomana
totoso hata ginani rini
pude harupi sari dia tinoa.
- 20 Kei Zihova, dono mae ia sa tinasuna koa ia rau!
Ta sigiti hola qua,
meke ta duana sa buloqu
ura na va gugue hola si arau.

Pa sirana si va mate tie sa vedara;
pa korapa vetu si na minate mo si koa.

²¹ Avosia mo ri na tie sa qua tinalotana,
ba loke tie si koa pude va manoto au.
Doduru qua kana si ele avoso nia sa qua kin-
uliusu;
qetu nia rini gua sapu tavete mae nia Goi koa
rau.
Mu va kamo mae ia sa rane tadirini sapu tozia
Goi
pude madi tasuna gugua arau si arini.

²² Mamu dogori sari doduru dia kinaleana;
Mamu va kilasi gua sapu va kilasa guni nau
Goi si arau
koa gua koari doduru qua sinea.
Sa qua kinuliusu si noma hola
meke mabubulu sa buloqu.”

2

Va Kilasia Zihova si pa Zerusalem

¹ Kei, latu e Zihova meke va opoadumu
nia Nana tinaņaziri se Zerusalem pa
Zaione!
Nomana sa hinoqa gore tanisa,
ta huara va kaleana sa vasileana tolavaena
pa Izireli;
lopu balabala ia Sa sa Nana hakehakeana nene
pa rane sapu ta ņaziri si Asa.

² Loke Nana tataru se Zihova totošo huari Sa
sari doduru vetuvetu te Zekopi;
pa Nana tinaņaziri si huara pani Sa

sari gobana sa vasileana Zerusalemā pa
Ziuda.
Sa butubutu baṅara meke sari koburu tavia
si kurekure totošo va gore i Sa pa pepeso.

³ Pa korapa tinaṅaziri si kumati Sa
sari doduru ṅiniraṅira pa Izireli.
Vagi pule nia Sa sa Lima mataona
totošo kamo mae sa kana.
Katu ia Sa koe Zekopi sa nika huruṅuna
sapu halala koari doduru tinago te Izireli.

⁴ Guana kana si Asa sapu ṅavea sa Nana bokala,
si va nama sa Lima mataona.
Guana kana si va matei Sa
sari doduru pu goto la pa matana,
va arahia Sa guana nika sa Nana tinaṅaziri
koasa vasileana Zerusalemā pa Zaione.

⁵ Se Zihova si guana keke kana;
huara pania Sa si pa Izireli.
Huari Sa sari doduru nana vetu baṅara
meke sari nana vasileana ta gobadi.
Sa tinalotaṅa meke tinaruṅoṅo si va soku ponia
Sa
sa vasileana Zerusalemā pa Ziuda.

⁶ Seke ilasia Sa sa Nana Zelepade;
huaria Sa sa Nana vasina varivarigarana.
Va murimuri taloa ni e Zihova sari binalabala te
Zaione
koari na totošo inevaṅa meke sari rane
Sabati;
pa Nana tinaṅaziri si kilui Sa
sari baṅara na hiamā.

7 Korona nia e Zihova sa Nana hope
meke veko pania Sa sa Nana Zelepade.
Vala ni Sa koari na kana
sari gobadi ri na vetu banara te Zerusalema;
irana si arini pa korapa vetu te Zihova
kekenono gua sapu tavetia rini pa rane
inevana.

8 Vizatia e Zihova pude huara gore nia
sa goba pa vari likohaena Zerusalema pa
Zaione.
Nava pakia Sa sa vasina kote huaria Sa
meke lopu va noso ia Sa sa Limana pude
huhuara.
Va kabo i Sa sari na goba patu na vetu hake-
hakeina;
keke gua mo murimuri taloa dia.

9 Sari na sasadana si lodu gore la pa pepeso;
huari Sa sari na rotodi.
Sari banara na koburu tavia si ta raovo taloa la
pa votiki popoa,
sa tinarae si loketona,
meke sari nana poropita si noso,
na lopu vagi dinogodogorae koe Zihova.

10 Sari koimata te Zerusalema pa Zaione
si habotu pa pepeso meke lopu kulu;
na kavuru si veko lani rini pa batu dia
meke va sage poko baika.
Sari barikaleqe vaqura pa Zerusalema
si todoño eko mo sari batu dia.

11 Ele mabo kabo sari mataqu,

na pa korapaqu tu ta sigiti si rau,
sa buloqu si ta zoropo la pa pepeso
sina ta huara sari qua tinoni,
sina sari koburu na haha si mabubulu
koari siraṇana sa vasileana nomana.

12 Zama si arini koari tinadia,
“Avei sa bereti meke vaeni?”
sipu korapa mabubulu guana tie ta sekedi si arini
koari na siraṇana sa vasileana nomana,
meke sipu korapa goregore mo sari dia tinoa
pa limadia rina tinadia.

13 Sa kote gua si arau pude zama poni igo?
Na sa kote boka va padapada nigo arau,
kei, agoi Zerusalemā?
Na sa kote boka va padapada nigo arau,
pude maqu va manoto igo,
kei, Zerusalemā pa Zaione?
Sa bakoramu si lohi gua tugo na lamana peava.
Esei kote boka salaṇa igo?

14 Sari dinogodogorae tadi mua poropita
si kokoha meke loke laedi;
lopu tozi rini sari mua sineā
pude va balau igo koasa tinaraovo.
Sari zinama vatu ni rini koa goi
si kokoha meke turaṇa va sea igo rini.

15 Doduru pu ene hola koa goi
si popohara atuni lima dia koa goi;
hegere si arini meke hiruhiruni batudia
koasa popoa Zerusalemā meke zama:

“Hie tugo sa vasileana nomana sapu ta pozae
sa vasileana tolavaena hola,
sa qinetuqetu tanisa kasia popoa?” gua.

16 Doduru mua kana si tukeli rini nuzudia
meke nanara atu koa goi;
hegere meke garata livo
meke zama, “Kamahire va eoño ia gita.
Hie sa rane sapu aqa nia gita;
namu toa kamo a gita pude dogoria,”
varigue.

17 Ele tavetia e Zihova gua sapu balabala ia Sa;
ele va gorevura ia Sa sa Nana zinama
sapu tozi vura nia Sa pukerane.
Loke Nana tataru toso huara gore nigo Sa;
va malumu ia Sa sa kana pude eri nigo,
meke sovutu ia Sa sa niniranira tadi na mua
kana.

18 Sari bulodi ri na tinoni
si kabo vura la koe Zihova.
Kei, sa gobana sa vasileana nomana pa Zaione,
sari kolomatamu si va tolo guni na ovuku
rane na boni;
mu lopu makudo,
sari matamu si lopu va magogosi.

19 Tekulu, mamu kabo vura pana boni,
sipu podalae kopu sari na tie kopu pana
boni;
mu va tolo vura nia sa bulomu guana kolo
pa kenuna e Zihova.
Ovulu sage lani koa Sa sari limamu

mu tepatepa poni sari mua koburu,
arini pu malohoro pa inovia
koa ri na varipaza sirana.

20 Zama se Zerusalema, “Kei Zihova, dono mae,
Mamu balabala au:
Esei si ele tavete guni nia Agoi hie?
Kaqu hena i tu rina barikaleqe sari tudia soti,
sari koburu sapu kopu sisigiti ni rini?
Kaqu tava mate tu sari na hiana na poropita
pa korapa Zelepade te Zihova?”

21 Sari tie vaqura na barogoso si eko varigara
koasa kavuru pa sirana;
sari qua koreo vaqura na vineki vaqura
si mate pa vedara.
Agoi va matei koasa rane sapu bugoro Agoi;
loke Mua tataru meke seke matei Agoi.

22 Gua sapu tioki Agoi sari na tie mae pude
somana pa rane inevana,
si tioki Agoi saripu rapata pa doduru vari
kaliqu.
Koasa rane sapu ta naziri se Zihova
si loke tie si boka govete babe boka toa;
sarini pu kopu ni meke va noma i
si va matei ri na kana.”

3

Vina Kilasa, Pinulepaho, meke na Rinoverove

1 Arau sa tie sapu dogoro soti ia sa vina kilasa
koasa kolu tinanaziri te Zihova.

2 Hadu taloa nau Sa meke va ene au Sa

- pa hinuporo, lopu pa kalalasa.
- ³ Hinokara, na seke lamo au Sa
pa limana, doduruna mo sa rane.
- ⁴ Sari kapuqu meke masaqu si va barogoso i Sa
meke moku i Sa sari susuriqu.
- ⁵ Mae raza au Sa meke vari likohae nau Sa
turaṅae tinasigiti na minamata.
- ⁶ Va koa au Sa pa hinuporo
gua ari kasa pu matedi pukerane.
- ⁷ Goba vari likohae nau Sa pude lopu boka
govete;
va mamata nau seni Sa.
- ⁸ Pana titioko vura babe kabo hata tinokae rau,
si korona avosi Sa sari qua vinaravara.
- ⁹ Bara hukata nia patu nomadi Sa sa qua sirana;
vasina hoke ene gua rau si va koqi ia Sa.
- ¹⁰ Guana kurukuru bea sapu kopu aqa,
na laione sapu tome aqa,
- ¹¹ si ririhi pani au Sa koasa sirana meke garata
va kaleana au Sa
beto si veko pani au mo Sa.
- ¹² Navea Sa sa nana bokala
meke veko au Sa pude Nana gonagonana
tupi.
- ¹³ Suvulu pa buloqu
sari tupi koadi pa Nana vovoina tupi.
- ¹⁴ Na dia hegehegereana mo ari na tie si arau;
pa dia kinera si va sisire nau rini doduruna
sa rane.
- ¹⁵ Koari na qua tinasigiti si va napo nau elelo
pasadi Sa.

- 16 Va hena nau zalekoro Sa meke va pakoi livoqu;
beto si neti va gore au sa pa pepeso.
- 17 Sa binule si heki nia Sa koa rau;
ele mulini nia rau vea gugua sa tinagotago.
- 18 Ke zama si rau, "Sa qua tinolava si ele taloa
meke gua tugo sapu rovea rau kote vagia koe
Zihova."
- 19 Balabala i arau sari qua tinasigiti meke kinoa
eapa,
sapu pasa meke lopu bakala.
- 20 Na lopu kote mulini nia rau,
meke balabala mamata sa maqomaqoqu.
- 21 Ba hiera si koa pa qua binalabala
gua ke tumae nia rau sa lineana si kote
kamo.
- 22 Koa gua sa tataru nabuna te Zihova si lopu
makudo;
sa Nana tataru variva taleosaena si loke
kokoina.
- 23 Na vaqura si arini doduru munumunu;
lohina sa kinopu Tanisa.
- 24 Tozi pule nau si arau, "E Zihova sa qua hinia;
gua ke kote aqa nia rau si Asa."
- 25 Se Zihova si leana la koa rini pu rane ia si Asa,
koa rini pu hata ia si Asa;
- 26 na leana tu si pude aqa va nono
nia sa hinarupu te Zihova.
- 27 Na leana tugo si pude koa nabulu guana paleke
ioki
sipu korapa vaqura si asa.
- 28 Vekoa mani habotu lopu kulu,

- ura e Zihova tu va paleke nia koasa bisa.
- 29 Vekoa mani todoño gore nia isumatana pa kavuru,
ura hokara korapa mae sa lineana.
- 30 Mani va malumia sa paparana pude ta pohara,
mani koa kurekure.
- 31 Ura sa tie si lopu kote ta veko palae
ninae rane koe Zihova.
- 32 Be va kamo tinalotana Sa, ba kote tataru si Asa,
na noma hola sa Nana tataru nabuna.
- 33 Ura lopu qetu nia Sa pude va kamo ni tinasigiti
babe na tinalotana sari koburu tadi na tie.
- 34 Pude neti gorenì pa kauru nene
sari doduru tie ta pusidi pa popoa,
- 35 pude lopu ponìa koasa tie gua sapu toñoto
pa kenuna sa Tamasa Ululuna Hola,
- 36 pude heki nia koasa tie sa vinilasa va toñoto,
si vea lopu kote dogoria e Zihova sapu gugua
arini?
- 37 Esei si boka zama meke vata evañia
be lopu ele tozi kenu nia e Zihova?
- 38 Lopu koasa nuzuna tu sa Tamasa Ululuna Hola
si mae gua sari tinasuna meke sari lineana?
- 39 Vea ke kaqu nominomi tu sa tie
totoso tava kilasa si asa koari nana sinea?
- 40 Mada viliti sari nada hahanana, mada dogori,
mada pule la koe Zihova.
- 41 Mada ovulu sageni sari buloda meke limada
la koasa Tamasa pa Mañauru, mada zama
guahe:

- 42 “Gami si ele sea meke va gugue atu koa Goi
meke Agoi lopu taleosoni gami.
- 43 Nobi pule nigo si Agoi pa tinanaziri meke hadu
luli gami;
loke Mua tataru koa gami meke seke va mate
gami Agoi.
- 44 Nobi pule nigo si Agoi pa lei
pude lopu kamo atu sari mami vinaravara.
- 45 Na boni meke na remoremo taveteni gami Goi
pa korapadi rina butubutu.
- 46 Doduru mami kana si ele tukele nanara maeni
nuzudia koa gami.
- 47 Ta ene nia gami sa minatagutu meke sari na
sipata,
sa kinaleana meke tinahuara.”
- 48 Totolo gore guana ovuku sa kolomata pa
mataqu
sina ta huara sari qua tinoni.
- 49 Sa zoloro pa mataqu si kote loke vina betona,
lopu kote magogoso,
- 50 osolae tiro gore se Zihova
pa manauru meke dodogorae.
- 51 Talotana sa maqomaqoqu sipu dogoria rau
sa tinoa tadi na barikaleqe pa qua vasileana.
- 52 Sarini pu kana hoboro au
si hukue guni nau na kurukuru tapuru.
- 53 Podekia rini pude va mate au pa pou
meke gona nau patu rini;
- 54 sa kolo si sage ululu hola nia sa batuqu,

meke balabala si rau sapu mate mo si rau,
gua.

- 55 Kei Zihova, kukili vura nia rau sa Pozamu,
pa korapana sa pou lohina.
- 56 Avosia Mua sa qua kinabo: “Mu lopu tukui sari
Talinamu
koasa qua tinepa pude harupau.”
- 57 Tata mae si Agoi totoso tioko hata Igo arau,
meke zama si Goi, “Mu lopu matagutu,” gua.
- 58 Ke Zihova, ele va sare au Agoi pa tinasuna,
harupia Agoi sa qua tinoa.
- 59 Zihova, ele dogoria Mua sa sinea ta tavete koa
rau.
Mu poni au sa vinaripitui tonotona.
- 60 Ele dogori Mua sari doduru dia tinubehe,
meke sari dia kinuhana mae koa rau.
- 61 Kei Zihova, avosi Mua sari dia zinama kaleadi,
meke sari doduru dia kinuhana mae koa rau,
- 62 saripu manamanasa nau na qumiqumi nau ri
na qua kana doduruna sa rane.
- 63 Dono la i! Habetu babe turudi,
ba arau mo si va sisire nau rini koari na dia
kinera.
- 64 Kei Zihova, Mu tavete lani koa rini gua sapu
garodi,
gua sapu taveti rini pa limadia.
- 65 Va paere nia poko sari bulodia,
Mamu va paleke ni lineveleve gedi!
- 66 Pa tinanziri Mamu hadu luli, Mamu va mate
pani gedi

pa kauruna sa Mua mañauru Agoi Zihova.

4

Doño Hikare sa Popoa Zerusalem

- ¹ Sa qolo si beto ñedalana,
sa qolo viana si rida.
Sari patu arilaedi pa Zelepade si ta hurakatae
pa ninae sisiraña.
- ² Kei, sari koreo arilaedi pa Zaione
sapu noma laedi guana soku tina qolo
ba kamahire si guni ni rini na raro patu,
pa limana mo sa tie tavete raro patu vuradi.
- ³ Sari siki pinomo ba va susu i mo sari tunadi,
ba sari qua tinoni si ele lopu va avoso kabo tadi
koburu,
guana kurukuru tapuru pa qega pu hira
vovoto ba lopu kopu tudia.
- ⁴ Pa memeha si napiti meadi sari haha
napiti pa kali sage ñuzudi;
tepa bereti sari koburu,
ba loke tie boka poni.
- ⁵ Sarini pu hoke hena ginani arilaedi
si loke gedi pa sisiraña.
Sarini pu manavasa sage poko pepolo
si kamahire hata ginani koari na tela hika.
- ⁶ Sa vina kilasa tadi qua tinoni
si hola nia sa popoa Sodomu,
sapu ta huara pa totošo hite

meke loke lima si taliri pude toka nia.*

7 Visoroihe sari dia koburu tavia si via hola nia
sa sinou
meke keoro hola nia sa meleke,
sari tinidia si zinara guana patu rubi
meke sa dinonodi si dono lea guana patu
sapaea.

8 Ba kamahire si muho gua tugo na motete;
lopu ta dono gilana pa sisirana,
sari kapu dia si napiti la pa susuri dia;
na popa gua tugo na rerequtu huda.

9 Sarini pu mate pa vedara si hite leana dia
hola ni sari kasa pu mate pa sone;
hilili na ovia meke hitehite mate dia,
ura loke ginani si mae pa inuma.

10 Pa limadia soti ari barikaleqe koa i tataru
si raroi mo rini sari tudia soti,
pude na gedi ginani
totoso kamo sari qua tinoni pa tinasuna.*

11 Ele vala beto lania e Zihova sa Nana tinanaziri;
ele zoropo vura nia sa Sa Nana binugoro
ninirana.
Asa katua sa nika pa Zaione
sapu sulu pani beto nia sa sinokirae te
Zerusalem.

12 Lopu va hinokaria ri na banara pa popoa
pepeso,

---

* 4:6 Zen 19:24 * 4:10 Diut 28:57; Izk 5:10

babe sari tiena sa kasia popoa,
sapu boka nuquru sari kana
koari na sasada pa Zerusalem.

13 Ba ta evaṇa sapu asa, koa gua koari na sinea
tadi nana poropita
meke sari tinavete kaleadi tadi nana hiama,
sarini pu va zoloria pa vasileana
sa ehara tadi na tie tonotodi.

14 Kamahire si ene tapotapoe si arini pa sisirana
gua ari na tie bebehudi.
Na tale bonidi pa ehara tadi tie matedi si arini,
ke loke tie hiva tiq̄u la i dia poko.

15 “Taloa va seu! Boni si gamu!” Kukili guni ri
na tie.
“Taloa! Taloa! Lopu tiq̄u gami!”
Totoso govete taloa rini meke ene lamae,
si zama sari na tie koari na butubutu,
“Mi taloa. Lopu koa turana gami,” gua.

16 E Zihova telena va talahuara i;
na beto kopu totokoni Sa.
Sari na hiama si lopu ta pamaṇae,
meke sari palabatu si lopu ta galagalae.

17 Beto meke ele mabo sari mata mami,
eṇa lamae, hata tinokae;
koari mami vetu ululu hakehakei si kopu si gami
be mae si keke butubutu pude harupu gami.

18 Luli gami ri na tie koari mami inene,

ke lopu boka ene si gami pa sirana.
Tata sa mami totoſo, visavisa rane mo si koa
hola,
ura kamo mo sa mami minate.

19 Sari kana pu hadu luli gami si rerege hola,
holani sari atata pa galegalea rane;
hadu karovoni gami rini koari na toqere
meke opo aqani gami pa qega.

20 Sa mami banara sapu tava madina koe Zihova,
sa mami tinoa,
si ta saputu vagi koari dia sipata.
Rovea gami sapu pa maqomaqona sa
si kote ta lavelave si gami koari na butubutu.

21 Mi koa qetuqetu, komolo, gamu na tinoni pa
Edomu,
gamu pu koa pa popoa pa Uzi.
Ba koa gamu ba kote tava hola atu tugo sa kapa
tinasigiti;
kote tava napo va viviri meke tava dodoho
si gamu.

22 Kei, agoi na vasileana pa Zaione, sa mua vina
kilasa si kote hokoto;
kote tava kokoi koe Zihova sa mua tinaraovo.
Ba, gamu na tinoni pa Edomu si kote tava kilasa
si gamu koari na mia sinea,
meke kote tozi vurani Sa sari mia kinaleana.

5

Na Vinaravara Tinepa Tinaleosae

- 1 Kei Zihova, Mu balabala ia sapu ta evaṅa koa gami;
doṅo mae, Mamu dogoria sa kinurekure tamigami.
- 2 Sapu tagoa gami si ta vala koari votiki tie,
sari mami vetu si koa i ri na tie karovodi.
- 3 Gami si eapa meke loke tamamami,
sari tinamami si guana naboko tu.
- 4 Na kolo sapu napoa gami si kaqu holua tu gami;
sari mami huda rararo si koa i na hinolu.
- 5 Sarini pu hadu gami si pa mudi mami mo;
mabo si gami ba lopu boka magogoso.
- 6 La todoṅo si gami koari pa Izipi meke Asiria
pude vagi vasi bereti.
- 7 Ari tamamami si va sea, ba ele mate beto si
arini;
meke gami palekia sa vina kilasa tadi kasa.
- 8 Sari mami pinausu si kamahire si na mami
palabatu,
meke loke tie si koa pude rupaha gami pa
limadia.
- 9 Tata mate si gami totoṅo hata bereti gami
sina sa vedara si koa mo pa qega.
- 10 Sa kapu mami si ṅada guana motu,
maṅini pa inovia.
- 11 Sari barikaleqe Zaione si ta tuqe vagi meke ta
eko turaṅa,
gua tugo sari vineki vaqura pa vasileana
Ziuda.
- 12 Sari koburu koreo tavia si ta huqi pa limadia;
sari palabatu si lopu ta pamaṅae.
- 13 Sari tie vaqura si mabo pa munamunalana
palava;

- sari koreo vaqura si sigiti mudidi pa paleke
huda.
- 14 Sari palabatu si lopu vura binalabala pa
varivarigarana pa vasileana;
sari tie vaqura si lopu kerakera pule.
- 15 Sa qinetugetu si rizu taloa pa bulomami;
sari mami pinekapeka si iliri la pa
tinalotana.
- 16 Sa binaṇara si loke mami.
Mami talotana si gami, ura na ele sea si gami.
- 17 Gua asa ke malohoro sari bulomami,
gua asa ke rida sari matamami,
- 18 ura sa toqere Zaione si ta huara meke ivulu,
na vasina tadi na siki pinomo.
- 19 Kei Zihova, sa Mua binaṇara si koa hola;
sa Mua habohobotuana baṇara si kamo pa
doduru sinage.
- 20 Na vea ke koba mulinini gami Goi?
Na vea ke seunae hola tu veko pani gami
Goi?
- 21 Kei Zihova, harupu vagi pule ni gami, pude
mami pule atu koa Goi;
va vaqura pulei sari mami rane gugua puk-
erane,
- 22 be guana lopu kilu pani gami Goi si gami,
be lopu sapu loke kokoina sa Mua tinaṇaziri
koa gami.

Buka Hope
The Holy Bible in the Roviana language of the
Solomon Islands
Buk Baibel long langguis Roviana long Solomon
Islands

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Roviana

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

2a5324ac-61e8-5e5b-b226-f3d15850d7c5